

การสำรวจบทความด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสารในหนังสือพิมพ์รายวัน A SURVEY OF ARTICLES ON INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGY IN DAILY NEWSPAPERS

สินีวาส กิตติบริสุทธ์* Sineewas Kittiborisut

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอผลการสำรวจและวิเคราะห์บทความด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย ช่วงปี พ.ศ.2545-2549 ในด้านผู้เขียนและเนื้อหาของบทความ ประชากรในการศึกษา คือ หนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย จำนวน 21 ชื่อเรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่แบบสำรวจการนำเสนอบทความของหนังสือพิมพ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ผลการศึกษา พบว่า ช่วงปีพ.ศ.2545-2549 มีหนังสือพิมพ์ที่เสนอบทความเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทั้งหมด 5 ชื่อเรื่อง ได้แก่ กรุงเทพธุรกิจ มติชน คอมชัดลึก เดลินิวส์ และไทยรัฐ (ร้อยละ 23.81) จำนวนบทความที่พิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ปี 2545-2549 มี 713 บทความ โดยเดลินิวส์พิมพ์เผยแพร่มากที่สุด เฉลี่ยปีละ 38 บทความ หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่นำเสนอบทความสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ยกเว้นเดลินิวส์ที่นำเสนอสัปดาห์ละ 3 ครั้ง บทความส่วนใหญ่มีความยาวน้อยกว่า 1/4 หน้า และไม่ระบุแหล่งอ้างอิง สำหรับการวิเคราะห์บทความ พบว่า ผู้เขียนบทความส่วนใหญ่เป็นบุคคล ผู้ที่เขียนบทความมากที่สุด คือ บุญมาก ศิริเนาวกุล จำนวน 81 บทความ ผู้เขียนบทความส่วนใหญ่ไม่ระบุคุณวุฒิ ตำแหน่ง และหน่วยงานที่สังกัด แต่ระบุ E-mail Address เมื่อจำแนกเนื้อหาของบทความ พบว่า บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาด้านโทรคมนาคม รองลงมา คือ ด้านคอมพิวเตอร์

Abstract

This research article was to study and analyze articles on information communication and technology (ICT) presented in Thai daily newspapers between 2545-2549 BE in terms of the writers and contents of the articles; the population in this research consisted of 21 Thai daily newspapers. The instruments used in collecting data were survey forms of the articles and percentages for analyzing the data.

It was found that during the research period of 2545-2549 BE five daily newspapers presented 713 articles on ICT. These were *Bangkokbiznews*, *Matichon*, *Komchadluek*, *DailyNews* and *Thairath* newspapers. *DailyNews* presented an average of 38 articles per year, which accounted for the largest averages. Most newspapers in the research presented at least one such article a week, except the *DailyNews* which presented articles three times a week. The names of the columns containing the articles in most newspapers remained the same. The majority of articles presented Most articles were 1/4 page in length and usually did not specify their references.

It was found that most article writers were male. Mr. Boonmark Sirinowwakul wrote 81 articles and was the writer who wrote the most articles. Each article usually included contributions from more than three writers, none of whom specified their academic qualifications. They did not specify their positions or their workplaces. The majority of the articles included an E-mail address.

* บทความปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. คณะกรรมการที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน ลอยฟ้า

** นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

When the content of the articles was categorized, it was learned that most articles contained content focusing on the telecommunications area, with the second most frequent content area being that of computers.

คำสำคัญ : บทความด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ; ; หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

Keywords : Article on Information and Communication Technology ; Thai Daily Newspapers

บทนำ

เทคโนโลยีสารสนเทศได้ทวีบทบาทสำคัญยิ่งขึ้นในศตวรรษที่ 21 เมื่อโลกเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจยุคใหม่ที่ต้องใช้ความรู้เป็นพื้นฐาน เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยให้การทำงานสะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น และสามารถทำงานและให้บริการได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ (ชาติรี ศรีไพพรรณ และ สุธรรม วานิชเสนี, 2540) เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทต่อคนไทยอย่างมาก ประเทศไทยจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้มีความพร้อมที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน และมีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548) ผู้ที่จะดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ไม่หวาดกลัวต่อสภาพรอบตัวที่ล้วนแล้วแต่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในทุกวงการ ไม่ต้องอยู่ในสภาพที่เรียกว่าเป็นโรคกลัวเทคโนโลยี (cyberphobia) จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์และการสื่อสารข้อมูล (ครรชิต มัลลียงศ์, 2548) ดังนั้นบุคลากรในสังคมสารสนเทศจำเป็นต้องมีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารควบคู่ในการทำงานด้วย เพราะหากบุคลากรมีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จะทำให้เกิดผลดีคือสามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้สะดวกและคุ้มค่ามากขึ้น ตามทันกับสภาพสังคมที่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และคาดการณ์แนวโน้มการใช้อนาคตได้ มีความรู้ความสามารถที่จะเลือกซื้อหรือเลือกใช้อินเทอร์เน็ตและซอฟต์แวร์ได้เหมาะสมกับงานและความต้องการของตนเอง เป็นผู้มีความรู้ทันข่าวสารและเหตุการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ เป็นผู้มีความรู้กว้างขวางในหลากหลายสาขา และได้รับความรู้รอบตัวมากขึ้น แต่หากขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารผลเสียก็คือขาดความรู้และทักษะพื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ขาดทักษะในการสืบค้นในการใช้ประโยชน์จากข้อมูล สารสนเทศ เกิดปัญหาและความล่าช้าในการทำงาน (ครรชิต มัลลียงศ์, 2548)

จากแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย พ.ศ. 2545 – 2549 ยุทธศาสตร์ที่ 2 ว่าด้วยเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยและสังคมไทย มีแผนงานและกิจกรรมหนึ่งที่มุ่งเน้นการพัฒนาและเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้อย่างเต็มที่ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงเป็นเศรษฐกิจและสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสร้างความเจริญในทุกภาคของเศรษฐกิจใหม่ ซึ่งในการเตรียมทรัพยากรมนุษย์จำเป็นต้องมีความรู้และทักษะดังต่อไปนี้ ความรู้และทักษะพื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์, ทักษะในการสืบค้น วิเคราะห์ และสามารถใช้อินเทอร์เน็ตจากข้อมูล สารสนเทศ และทักษะในการคิดแบบเป็นเหตุเป็นผล มีความคิดสร้างสรรค์สามารถเรียนรู้ได้

ตลอดชีวิต (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2546) ในการส่งเสริมให้ประชากรรุ่นใหม่มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศได้ปรากฏให้เห็นในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 โดยหลักสูตรได้จัดให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จนถึง ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ในสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 4 เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นสาระที่เกี่ยวกับกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อสื่อสาร การค้นหาความรู้ การสืบค้น การใช้ข้อมูลและสารสนเทศ การแก้ปัญหาหรือสร้างงาน คุณค่าและผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศ เมื่อจบในทุกช่วงชั้นผู้เรียนจะสามารถใช้เทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศ ขั้นพื้นฐานได้เหมาะสมถูกต้องและมีคุณธรรม สามารถคิดออกแบบ สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ๆ ในการทำงานได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

ในการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแก่ประชาชน รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการเข้าถึงข่าวสารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้ทุกส่วนในสังคมได้รับรู้และใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด โดยผ่านสื่อมวลชนแขนงต่างๆ และยุทธศาสตร์หนึ่งของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยและสังคมไทย คือการส่งเสริมบทบาทของสื่อมวลชนให้มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เป็นไปอย่างถูกต้อง ปลอดภัยเพื่อออกสู่ประชาชนทั่วไป (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2546)

หนังสือพิมพ์เป็นอีกสื่อหนึ่งที่มีการเสนอข่าวของเทคโนโลยีสารสนเทศโดยผ่านบทความ ถ้าเปรียบเทียบกับสื่อมวลชนชนิดอื่นแล้ว หนังสือพิมพ์ได้เปรียบในส่วนของการคงทนถาวร เป็นเอกสารที่มีตัวตนหยิบขึ้นมาอ่านได้ทันที เป็นสื่อที่สามารถถ่ายทอดข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิงแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงแม้จะอยู่ในชนบทที่ห่างไกล ข่าวหรือข้อความใดๆ ในหนังสือพิมพ์สามารถนำไปอ้างอิงในการทำงานหรือธุรกิจ รวมถึงสามารถอ้างเป็นหลักฐานได้ และหนังสือพิมพ์ยังเป็นสื่อมวลชนที่มีผู้รับสารเป็นจำนวนมากไม่น้อยกว่าสื่อมวลชนแขนงอื่นๆ (สิริทิพย์ ชันสุวรรณ, 2539) นอกจากนี้ในปัจจุบันหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทยยังมีมากถึง 21 ชื่อเรื่อง

เนื่องจากหนังสือพิมพ์เป็นแหล่งข้อมูลที่มีความเป็นปัจจุบันที่สำคัญและมีผู้อ่านจำนวนมาก ดังเช่นหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีจำนวนพิมพ์วันละ 1 ล้านฉบับ และมีผู้อ่านวันละ 25 ล้านคน (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2549) และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเรื่องของความก้าวหน้าและความทันสมัย การติดตามความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารผ่านหนังสือพิมพ์จึงเป็นช่องทางหนึ่งที่สำคัญ อย่างไรก็ตามจากการสำรวจในเบื้องต้นพบว่าแม้หนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทยจะมีถึง 21 ชื่อเรื่อง แต่ก็ยังมีเพียงไม่กี่ชื่อเรื่องที่นำเสนอความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในรูปบทความ และความถี่ในการนำเสนอก็ไม่แน่นอน นอกจากนี้ในการค้นหาข้อมูลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศผ่านหนังสือพิมพ์ยังทำได้ไม่สะดวก เนื่องจากผู้อ่านยังขาดคู่มือแนะนำการเข้าถึงความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

จากการสำรวจงานวิจัยเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ พบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์หลายเรื่อง แต่เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาในด้านอื่นๆ เช่น ด้านอาหารและโภชนาการ, ด้านบันเทิง เป็นต้น ส่วนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพบว่าเป็นงานวิจัยที่ศึกษาตั้งแต่ปี 2536 และการศึกษาเนื้อหาไม่ได้ครอบคลุมถึงเนื้อหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อีกทั้งยังไม่พบว่ามีรายงานการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์การนำเสนอบทความด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยเฉพาะ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการเผยแพร่ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารผ่านหนังสือพิมพ์ในรูปของบทความ

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการนำเสนอบทความด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย 2. วิเคราะห์บทความเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่นำเสนอในด้านผู้เขียนและเนื้อหาของบทความ และ 3. จัดทำบรรณานุกรมบทความเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทยในช่วงปี พ.ศ. 2545 – 2549

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ หนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย 21 ชื่อเรื่อง คือ กรุงเทพมหานคร ข่าวสด ข่าวหุ้น งานกับคน คิกออฟ เดลินิวส์ ไทยรัฐ ไทยโพสต์ แนวหน้า บ้านเมือง ผู้จัดการรายวัน พิมพ์ไทยวันนี้ มติชน มวยสยามรายวัน โลกวันนี้ สายกลางสยามรัฐ สยามกีฬารายวัน สตาร์ช็อกเกอร์ สปอร์ตพลู และคมชัดลึก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสำรวจการนำเสนอบทความของหนังสือพิมพ์ และดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนเมษายน – สิงหาคม 2550 สำหรับสถานที่ที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และห้องสมุดคมชัดลึก อาคารเนชั่นทาวเวอร์ กรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

1. หนังสือพิมพ์ที่นำเสนอบทความด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

จากการสำรวจ พบว่า ในช่วงปี 2545–2549 มีหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทยที่นำเสนอบทความด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทั้งหมด 5 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 23.81) คือ กรุงเทพมหานคร มติชน คมชัดลึก เดลินิวส์ และ ไทยรัฐ จำนวนบทความด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่พิมพ์เผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 5 ชื่อเรื่อง ในช่วง 5 ปี มี 713 บทความ เฉลี่ยปีละ 143 บทความ โดยหนังสือพิมพ์เดลินิวส์พิมพ์เผยแพร่บทความด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมากที่สุด (ร้อยละ 26.51) เฉลี่ยปีละ 38 บทความ รองลงมา คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ร้อยละ 23.70) เฉลี่ยปีละ 34 บทความ

2. การนำเสนอบทความด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย

2.1 หน้าที่น่าสนใจนำเสนอ พบว่า โดยภาพรวม ปี 2545 – 2549 หนังสือพิมพ์ทุกชื่อเรื่องหน้านำเสนอไม่คงที่ (ร้อยละ 80.00)

2.2 คอลัมน์ที่น่าสนใจ พบว่า ปี 2545-2546 และ ปี 2548-2549 หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มีชื่อคอลัมน์ที่น่าสนใจคงที่ (ร้อยละ 60.00) รองลงมา คือชื่อคอลัมน์ที่น่าสนใจไม่คงที่ (ร้อยละ 40.00) ส่วน ปี 2547 หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มีชื่อคอลัมน์ที่น่าสนใจไม่คงที่ (ร้อยละ 60.00) รองลงมาคือ ชื่อคอลัมน์ที่น่าสนใจคงที่ (ร้อยละ 40.00)

2.3 ลักษณะการนำเสนอบทความ พบว่า บทความที่น่าสนใจส่วนใหญ่มีทั้งข้อความและภาพประกอบสำหรับภาพประกอบบทความส่วนใหญ่เป็นภาพสี

2.4 ความสอดคล้องของภาพประกอบบทความ พบว่า ภาพประกอบบทความส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา

2.5 ความยาวของบทความ พบว่า บทความส่วนใหญ่มีความยาวน้อยกว่า 1/4 หน้า รองลงมาคือ 1/4 หน้า

2.6 การอ้างอิงของบทความ พบว่า ปี 2545–2549 บทความส่วนใหญ่ไม่ระบุแหล่งอ้างอิง

2.7 ความถี่ในการนำเสนอบทความ พบว่า ในช่วง 5 ปี คือ หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่นำเสนอบทความสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ยกเว้นเดลินิวส์ที่น่าสนใจสัปดาห์ละ 3 ครั้ง สำหรับวันที่นำเสนอพบว่ามีความแตกต่างกัน

3. การวิเคราะห์บทความด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

3.1 ผู้เขียนบทความ พบว่า ผู้เขียนบทความส่วนใหญ่เป็นบุคคล ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย รองลงมาคือ ไม่ระบุชื่อผู้เขียน

สำหรับผู้เขียนที่เป็นบุคคล พบว่า ผู้ที่เขียนบทความมากที่สุดในช่วง 5 ปี คือ บุญมาก ศิริเนาวกุล จำนวน 81 บทความ รองลงมาคือ ปรารธนา ฉายประเสริฐ จำนวน 46 บทความ และผู้ที่เขียนบทความต่อเนื่องตลอดช่วง 5 ปี คือ บุญมาก ศิริเนาวกุล ปรารธนา ฉายประเสริฐ นาดยา พิสิฐานนท์ และไพรัตน์ พงศ์พานิชย์

3.2 จำนวนผู้เขียนบทความในแต่ละบทความ พบว่า ปี 2545-2548 บทความส่วนใหญ่มีผู้เขียนมากกว่า 3 คน ส่วนปี 2549 บทความส่วนใหญ่มีผู้เขียน 3 คน

3.3 คุณวุฒิของผู้เขียนบทความ พบว่า บทความส่วนใหญ่ที่พิมพ์เผยแพร่ในปี 2545-2549 ไม่ระบุคุณวุฒิของผู้เขียน

3.4 ตำแหน่งของผู้เขียนบทความ พบว่า บทความส่วนใหญ่ไม่ระบุตำแหน่งของผู้เขียน

3.5 หน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความ พบว่า บทความส่วนใหญ่ผู้เขียนไม่ระบุหน่วยงานที่สังกัด

3.6 ที่อยู่ติดต่อได้ของผู้เขียนบทความ พบว่า ทุกบทความผู้เขียนไม่ระบุที่อยู่ติดต่อได้ แต่บทความส่วนใหญ่ระบุ E-mail Address ของผู้เขียนบทความ

3.8 ด้านเนื้อหาของบทความ พบว่า ปี 2545-2549 บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาด้านโทรคมนาคม รองลงมาคือ ด้านคอมพิวเตอร์ และเมื่อวิเคราะห์เนื้อหาของบทความตามระบบการจัดหมวดหมู่หอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (LC) พบว่า ด้านคอมพิวเตอร์ในช่วง 5 ปี บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ Computer software (ร้อยละ 57.75) รองลงมาคือ Computer engineering, Computer hardware (ร้อยละ 33.80) สำหรับเนื้อหาของบทความด้านการสื่อสารโทรคมนาคม พบว่า บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ Computer networks (ร้อยละ 54.32) รองลงมาคือ Telephone (ร้อยละ 30.78) ส่วนเนื้อหาของบทความด้านมัลติมีเดีย พบว่า ปี 2546-2548 บทความทุกบทความมีเนื้อหาด้าน Multimedia systems (ร้อยละ 100.00 เท่ากัน) ยกเว้นปี 2545 และ ปี 2549 ไม่มีบทความด้านมัลติมีเดียเลย

อภิปรายผล

1. การนำเสนอบทความด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในหนังสือพิมพ์รายวัน

จากการสำรวจ พบว่า ในช่วงปี 2545-2549 มีหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอบทความด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทั้งหมด 5 ชื่อเรื่อง คือ กรุงเทพธุรกิจ มติชน คมชัดลึก เดลินิวส์ และไทยรัฐ คิดเป็นร้อยละ 23.81 ซึ่งส่วนหนึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของดิชิตชัย เมตตาริกานนท์ (2543) ที่พบว่า มีหนังสือพิมพ์ที่มีคอลัมน์แนะนำเว็บไซต์ ทั้งหมด 7 ชื่อเรื่อง คือ กรุงเทพธุรกิจ เดลินิวส์ ไทยรัฐ มติชน ผู้จัดการรายวัน สยามรัฐ และ The Nation จะเห็นได้ว่ายังมีหนังสือพิมพ์เป็นส่วนน้อยที่นำเสนอบทความด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายในการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมีความแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของประชาชนมีความสำคัญและมีบทบาทต่อประชาชนและสังคมมากยิ่งขึ้น ดังนั้น หากหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อเรื่องให้ความสำคัญต่อการนำเสนอสารสนเทศในด้านนี้เพิ่มขึ้น หนังสือพิมพ์จะมีบทบาทในการให้การศึกษาและการพัฒนาบุคลากรของประเทศให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้มากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากหนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่ทันสมัยเสนอข้อมูลเป็นรายวันและเผยแพร่ข้อมูลไปยังคนจำนวนมากและคนทุกระดับ

จากผลการศึกษา พบว่า การนำเสนอบทความในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในช่วง 5 ปี มีเพิ่มขึ้น โดยในปี 2545 มีบทความเฉลี่ยจำนวน 24 บทความ ส่วนปี 2549 มีบทความเฉลี่ยจำนวน 29 บทความ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มในการนำเสนอบทความด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่สูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมีการกำหนดความถี่ในการนำเสนอบทความมากขึ้น และนำเสนอบทความอย่างสม่ำเสมอ ดังเช่น กรุงเทพธุรกิจ คมชัดลึก และมติชน เป็นต้น สำหรับหนังสือพิมพ์ที่มีการนำเสนอบทความด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมากที่สุด คือหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ เฉลี่ยปีละ 38 บทความ และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เฉลี่ยปีละ 34 บทความ ซึ่งหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อเรื่องนี้จัดเป็นหนังสือพิมพ์ประเภทประชาชนนิยม ส่วนหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงคุณภาพยังมีจำนวนบทความที่นำเสนอต่ำกว่า

อย่างไรก็ตามในส่วนของการนำเสนอบทความ พบว่า การนำเสนอบทความด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่จะมีหน้าที่นำเสนอไม่คงที่ ยกเว้นหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่นำเสนอในหน้าที่คงที่ คือ หน้า 8 ซึ่งการกำหนดวันในการนำเสนอบทความด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่คงที่ การกำหนดหน้าที่นำเสนอที่คงที่และการมีชื่อคอลัมน์โดยเฉพาะ เป็นสิ่งที่หนังสือพิมพ์ควรให้ความสำคัญ เนื่องจากการอำนวยความสะดวกให้กับผู้อ่านที่สนใจติดตามความเคลื่อนไหวด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว เนื่องจากสามารถจดจำหน้าที่นำเสนอได้

การนำเสนอบทความด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของหนังสือพิมพ์ทั้ง 5 ชื่อเรื่องในช่วง 5 ปี คือ ปี 2545-2549 พบว่า บทความส่วนใหญ่ที่นำเสนอมีความยาวน้อยกว่า 1/4 หน้า และรองลงมาคือมีความยาวประมาณ 1/4 หน้า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของณัฐ นาเคสุวรรณ(2547) และจิตสุตา รูปงาม(2536) ที่พบว่าหนังสือพิมพ์มีเนื้อที่ในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ด้านอาหารและโภชนาการน้อย ทั้งนี้เนื่องจากหนังสือพิมพ์เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อที่ในการนำเสนอข่าวสารข้อมูลที่จำกัด และในแต่ละฉบับมีข่าวสารข้อมูลที่ต้องนำเสนอหลากหลาย และจำนวนมากนอกจากนี้หนังสือพิมพ์ยังต้องมุ่งเสนอข่าวสารและเหตุการณ์มากกว่าข้อมูลทางวิชาการ ดังนั้น เนื้อที่สำหรับการนำเสนอบทความเชิงวิชาการจึงมีจำกัดเมื่อเทียบกับเนื้อที่ของหนังสือพิมพ์ทั้งฉบับ

ในการนำเสนอบทความยังพบว่า ส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอทั้งในด้านข้อความและภาพประกอบ โดยภาพประกอบส่วนใหญ่จะเป็นภาพสีและมีความสัมพันธ์กับเนื้อหา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของดิชิตชัย เมตตาริกานนท์ (2543) ที่พบว่าการนำเสนอข้อมูลในหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่เป็นภาพประกอบสี ทั้งนี้เนื่องจากมาจากภาพประกอบจะช่วยสื่อความหมายของข้อความให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และการนำเสนอภาพประกอบด้วยภาพสีนั้นยังช่วยดึงดูดความสนใจมากกว่าภาพขาวดำหรือบทความที่มีแต่ข้อความอย่างเดียว นอกจากนี้เทคโนโลยีการพิมพ์หนังสือพิมพ์ในปัจจุบันมีความก้าวหน้าและทันสมัย หนังสือพิมพ์เกือบทุกชื่อเรื่องจึงนำเสนอภาพประกอบข่าวและเนื้อหาเป็นภาพสี

สำหรับการอ้างอิงของบทความ เมื่อพิจารณาภาพรวมของหนังสือพิมพ์ 5 ชื่อเรื่องในช่วง 5 ปี พบว่า บทความส่วนใหญ่ไม่ระบุแหล่งอ้างอิง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของศิริวรรณ ศิริภิรมย์ (2544) และ พนิท กุลศิริ (2528) ที่พบว่าการนำเสนอเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ไม่มีการระบุแหล่งข้อมูล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการนำเสนอสารสนเทศของหนังสือพิมพ์มีความแตกต่างกับวารสารวิชาการ กล่าวคือหนังสือพิมพ์มุ่งเสนอข่าวสาร เหตุการณ์ และข้อมูลที่ทันสมัยเป็นสำคัญและมุ่งเน้นที่เนื้อหาสาระมากกว่ารูปแบบในการนำเสนอ กระบวนการจัดทำหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมีเวลาสั้นกว่าสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น และหนังสือพิมพ์เป็นสิ่งพิมพ์ประเภทรีบเร่ง ดังนั้นหนังสือพิมพ์จึงมักไม่เน้นและไม่ได้กำหนดรูปแบบการเขียนบทความไว้เช่นเดียวกับวารสารวิชาการ นอกจากนี้บทความที่นำเสนอบางบทความเป็นบทความที่ผู้เขียนเขียนขึ้นจากประสบการณ์จากความเชี่ยวชาญหรือจากการปฏิบัติงานในสาขานั้นๆ จึงไม่มีแหล่งอ้างอิงในการเขียนบทความ

2. การวิเคราะห์บทความด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย

2.1 ผู้เขียนบทความ พบว่า ในช่วง 5 ปี คือ ปี 2545 – 2549 ผู้เขียนบทความส่วนใหญ่เป็นบุคคลและเป็นเพศชาย ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านนี้ส่วนใหญ่ยังเป็นเพศชาย นอกจากนี้ยังพบว่าผู้เขียนบทความที่เขียนเป็นประจำและอย่างต่อเนื่องมีจำนวนจำกัด ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บทความด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่พิมพ์เผยแพร่ในหนังสือพิมพ์มีจำนวนเพิ่มขึ้นไม่สูงมากนัก สำหรับบทความที่นำเสนอส่วนใหญ่ยังไม่ระบุคุณวุฒิ ตำแหน่ง หน่วยงานที่สังกัด และที่อยู่ของผู้เขียน ทั้งนี้อาจเนื่องจากรูปแบบการนำเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ซึ่งมีความแตกต่างจากวารสารวิชาการ โดยหนังสือพิมพ์จะมุ่งเสนอข่าวสารเหตุการณ์เป็นสำคัญ การนำเสนอสารสนเทศด้านวิชาการในรูปบทความจะมีเป็นส่วนน้อย ดังนั้นจึงไม่เห็นในเรื่องรูปแบบการนำเสนอที่เป็นทางวิชาการ แต่เป็นการมุ่งให้ข้อมูล สารสนเทศ และการจัดรูปแบบคอลัมน์ให้มีความน่าสนใจเป็นสำคัญ นอกจากนี้พื้นที่ในการนำเสนอบทความยังมีค่อนข้างจำกัด อย่างไรก็ตาม พบว่า บทความส่วนใหญ่จะระบุ E-mail Address ของผู้เขียน ทั้งนี้เนื่องจากจากการติดต่อสื่อสารผ่านระบบ E-mail ในปัจจุบันเป็นที่นิยมเนื่องจากกระทำได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว และประหยัด

ส่วนหน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนที่เป็นบุคคล พบว่า ผู้เขียนบทความส่วนใหญ่สังกัดหน่วยงานสถาบันการศึกษามากที่สุด อาจเนื่องมาจากผู้เขียนเป็นอาจารย์หรือนักวิชาการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นอย่างดี และยังสามารถถ่ายทอดเนื้อหาของบทความให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีด้วย อย่างไรก็ตาม พบว่า จำนวนผู้เขียนยังมีไม่มากนัก

2.2 เนื้อหาของบทความ

จากการวิเคราะห์เนื้อหาของบทความโดยจำแนกตามระบบการจัดหมวดหมู่หอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (LC) พบว่า ในช่วงปี 2545-2549 หนังสือพิมพ์ทั้ง 5 ชื่อเรื่อง ส่วนใหญ่นำเสนอบทความด้านโทรคมนาคม รองลงมาคือ ด้านคอมพิวเตอร์ สำหรับบทความด้านโทรคมนาคม พบว่าส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ Computer networks รองลงมาคือ Telephone ส่วนบทความด้านคอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับ Computer software ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเนื้อหาด้าน Computer networks และ Computer software กำลังเป็นที่สนใจ ซึ่งในปัจจุบันคนส่วนใหญ่นิยมใช้อินเตอร์เน็ตติดต่อสื่อสารส่วนตัวหรือในการทำงาน นอกจากนี้เทคโนโลยีดังกล่าวยังมีการพัฒนาก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับหนังสือพิมพ์

1. เพื่อเป็นการให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามนโยบายของรัฐบาล หนังสือพิมพ์แต่ละชื่อเรื่องควรให้ความสำคัญกับการนำเสนอสารสนเทศด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในรูปของบทความเพิ่มขึ้น
2. บทความที่นำเสนอควรระบุชื่อ ตำแหน่ง และหน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนด้วยเพื่อเพิ่มความเชื่อถือและความสมบูรณ์ในการใช้อ้างอิง และการนำเสนอบทความควรกำหนดหน้าที่ยกที่เพื่อความสะดวกในการค้นหาของผู้อ่าน

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ควรส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยี
สารสนเทศและการสื่อสาร เขียนบทความเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้กับประชาชน
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิเคราะห์การนำเสนอข้อมูลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใน
สื่อมวลชนประเภทอื่น เช่น วารสารและโทรทัศน์ เป็นต้น
2. ควรศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของผู้ใช้ต่อการนำเสนอข้อมูลด้านเทคโนโลยี
สารสนเทศและการสื่อสารในสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน วารสารและโทรทัศน์ เป็นต้น
3. ควรศึกษาการพัฒนาฐานข้อมูลบรรณานุกรมของบทความด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสาร ที่ได้รับรวบรวมไว้แล้วเพื่อประโยชน์ในการสืบค้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.พ.ส.).
- คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2548). **บทสรุปผู้บริหาร**. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ครรชิต มัลลียงส์. **เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับผู้บริหารยุคใหม่** [ออนไลน์]
2548 [อ้างเมื่อ 15 ตุลาคม 2549]. จาก
http://www.drkanichit.com/ict_management/articles/ITAndThaiSocial.pdf
- _____. (2538). **ทัศนะไอที**. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และ
คอมพิวเตอร์แห่งชาติ.
- จิตสุตา รูปงาม. (2536). **การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับโฆษณาการของหนังสือพิมพ์
รายวันไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขานิเทศศาสตร์พัฒนาการ คณะ
นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาติ ศรีไพพรรณ, & สุธรรม วาณิชเสนี. (2540). **มาตรการเพื่อการส่งเสริมและสนับสนุน
การวิจัย
และพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในภาคเอกชน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานบริการ
วิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐ นาคะสุวรรณ. (2547). **การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์และนิตยสารไทยเกี่ยวกับ
ความรู้ด้านอาหารเพื่อสุขภาพ**. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขานิเทศศา
สตร์พัฒนาการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดิชิตชัย เมตตาริกานนท์. (2543). **การวิเคราะห์เว็บไซต์ที่เสนอข้อมูลเกี่ยวกับประเทศ
ไทยศึกษาเฉพาะกรณีเว็บไซต์ที่ได้รับการแนะนำในหนังสือพิมพ์รายวัน**. รายงาน
การศึกษาอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และ
สารสนเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไพรัช รัชพงษ์. (2540). **ก้าวต่อไปของไอทีไทย**. ไอทีปริทัศน์, 5 (5), 1,3-11.

- ศิริวรรณ ศิริภิมย์. (2544). การวิเคราะห์หนังสือพิมพ์ธุรกิจภาษาไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2541-2542. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. (2546). แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย พ.ศ. 2545 – 2549. ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด จีรัชการพิมพ์.
- สาโรจน์ เกษมสุขโชติกุล. (2545). เปิดโลกเทคโนโลยีสารสนเทศ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แปลนพรีนติ้ง.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ. (2544). ไอทีเพื่อประชาชน. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด จีรัชการพิมพ์.
- สิริทิพย์ ชันสุวรรณ. (2539). การหนังสือพิมพ์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดยงพลเทรดดิ้ง.
- หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. ข้อมูลทั่วไปหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ [ออนไลน์] 2549 [อ้างเมื่อ 28 กันยายน 2549]. จาก <http://www.thairath.co.th/about/data-thairath/data.htm>
- Library of Congress. (1996). **Library of Congress Classification**. Washington, D.C.
- Library of Congress. (1997). **Library of Congress Classification**. Washington, D.C.
- Library of Congress. (1999). **Library of Congress Classification**. Washington, D.C.